

NOTAT

Dato: 14. januar 2015
Kontor: Almene boliger
Sagsnr.: 2014-10334
Sagsbeh.: Lars Nielsen
Dok id: 570910

Høringsnotat vedrørende

Forslag til

Lov om ændring af lov om almene boliger m.v. (Sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler)

1. Indledning

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 8. december 2014 til den 5. januar 2015.

Lovforslaget har været tilgængeligt på høringsportalen og er udsendt til en bred kreds af offentlige myndigheder, branche- og interesseorganisationer m.v.

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har modtaget 12 hørings svar. Nedenfor gennemgås hørings svarene.

2. Generelle holdninger til Lovforslaget

KL og Danmarks Lejerforeninger oplyser, at de kan støtte lovforslaget.

KL har som begrundelse anført, at man med boligorganisationernes mulighed for at anvende sociale klausuler har fået et yderligere redskab i indsatsen for at skaffe uddannelses- og praktikaftaler.

Danmarks lejerforeninger har oplyst, at deres begrundelse svarer til hvad der er anført i lovforslagets bemærkninger. Danmarks Lejerforeninger har samtidig tilføjet, at de gerne så ordningen udvidet, således, at den også omfatter andre former for sociale klausuler.

Dansk Byggeri og Dansk Industri oplyser, at de ikke kan støtte lovforslaget, jf. de begrundelser som er beskrevet nedenfor under afsnit 3.

Rådet for Etniske Minoriteter ser det som en positiv udvikling i boligpolitikken, at man nu indfører sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler. Rådet ser frem til, at denne udvikling kan være til gavn for de mange unge, som ikke får mulighed for at gennemføre deres erhvervsuddannelse grundet manglende praktik/lærlingeplads.

Kommentar:

Lovforslaget vedrører alene sociale klausuler om uddannelses- praktikaftaler, idet det har vist sig at være et stort behov for en ekstraordinær indsats netop på dette område. De almene boligorganisationer har særligt gode muligheder for at gøre en forskel på dette område, da der i disse år gennemføres en stor renoveringsindsats i den almene boligsektor.

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

3. Frivillige partnerskabsaftaler og sociale klausuler om uddannelses- og praktikpladser

BL - Danmarks Almene Boliger (BL) oplyser, at foreningen hæfter sig ved, at aftaleparterne anerkender boligorganisationernes store indsats for at skaffe uddannelses- og praktikpladser, jf. den partnerskabsaftale som BL og Dansk Byggeri indgik i 2011.

BL anfører i den forbindelse, at den klare fordel ved partnerskabsaftaler frem for sociale klausuler er, at partnerskaberne er fleksible. De giver boligorganisationerne mulighed for at forhandle med entreprenørerne om praktikpladser og andre beskæftigelsesrettede indsatser til lokale unge. Dermed bidrager renoveringssagerne til både et fysisk og et socialt og beskæftigelsesmæssigt løft i det enkelte boligområde.

BL afviser ikke, at der i nogle situationer kan være fordelagtigt at bruge sociale klausuler. Man skal dog efter BL's opfattelse være opmærksom på, at klausulerne ikke bliver en "sovepude". Også ved brug af sociale klausuler er der brug for at følge op, matche de rigtige personer osv.

BL anfører endvidere, at det er helt afgørende for foreningen, at kommunerne ikke forfalder til den nemme løsning at stille krav om sociale klausuler. Det er vigtigt, at boligorganisationen og kommunen sammen meget nøje overvejer, hvilken metode, der giver det bedste resultat i den givne opgave.

Dansk Byggeri (DB) fremhæver tilsvarende, at partnerskabsaftalen mellem Dansk Byggeri og BL har virket efter hensigten. De lokale partnerskabsaftaler mellem boligorganisationerne og de udførende virksomheder bygger på frivillighed og rummer en høj grad af fleksibilitet, der medvirker til, at f.eks. boligorganisationernes egne unge kan få en læreplads eller f.eks. komme i virksomhedspraktik.

Ved at indføre sociale klausuler udfordres partnerskabsaftalekonceptet, og det er efter DB's vurdering tvivlsomt, om de to modeller for at skaffe praktikpladser kan fungere sammen. Hvis virksomhederne tvinges til at tage en bestemt mængde lærlinge, når de bygger for boligorganisationerne, vil fleksibiliteten i forhold til at udvikle lokale løsninger til gavn for boligområdet's unge mindskes.

DB henleder i forlængelse heraf opmærksomheden på, at klausulerne ikke giver mulighed for at stille krav om, hvorfra de unge skal rekrutteres, og det vil være oplagt for virksomhederne at medbringe lærlinge, der allerede er i virksomheden. Det er derfor efter DB's opfattelse tvivlsomt, om klausulerne medvirker til at skabe flere praktikpladser og hjælpe boligområdet's egne beboere i uddannelse eller job.

Dansk Industri (DI) oplyser, at organisationen støtter anvendelsen af frivillige partnerskabsaftaler som et middel til at fremme antallet af lærepladser til elever på erhvervsuddannelserne.

Sociale klausuler om indgåelse af uddannelsesaftaler risikerer derimod efter DI's opfattelse at underminere kvaliteten i erhvervsuddannelse, fordi leverandøren/entreprenøren tilrettelægger muligheden for lærerpladser efter at kvalificere sig til at vinde udbudsopgaver. Hermed kan hensynet til at vinde udbuddet betyde, at kvaliteten af den uddannelse, som leveres til lærlingen, bliver af ringere kvalitet, og at virksomheder afventer oprettelse af praktikpladser til alene at ske i forbindelse med udbud.

Håndværksrådet (HvR) har noteret sig, at det af de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår, at hjemmelen til at anvende sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler er tænkt som et supplement til de lokale lokale frivillige aftaler om partnerskaber.

Potentialet for partnerskabsaftaler bør efter HvR's opfattelse udnyttes, før sociale klausuler og konkrete krav indskrives i udbudsmaterialer, da denne type aftaler i højere grad kan medføre lærepladser til lokale unge.

Kommentar:

Det skal understreges - som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger – at sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler er tænkt som et supplement til indgåelse af frivillige lokale partnerskabsaftaler.

De nævnte klausuler kan f.eks. være aktuelle i de tilfælde, hvor der ikke er indgået - eller hvor der ikke har kunnet opnås enighed om at indgå - en frivillig partnerskabsaftale med henblik på at fremskaffe praktikpladser inden for det eller de områder, som er relevante for den konkrete kontrakt.

Med den foreslåede hjemmel tilvejebringes således et *yderligere instrument* for de almene boligorganisationer m.fl. til at fastholde - og helst udbygge - andelen af uddannelses- og praktikpladser f.eks. i forbindelse med renoveringsprojekter og nybyggeri.

Det står fast - hvad der også er fremhævet i de almindelige bemærkninger - at ordregiveren ikke kan stille vilkår i klausulen om anvendelse af danske elever, herunder elever med bopæl i boligområdet.

Det må dog antages, at de nævnte klausuler i praksis vil føre til ansættelse af et øget antal danske elever, herunder elever fra det pågældende lokalområde.

Det skal understreges, at den nævnte klausul er et kontraktvilkår, som ordregiveren stiller i forbindelse med udbuddet. Dvs. tilbudsgiverne kan ikke konkurrere om dette element. Vilkåret er med andre ord gældende uanset hvilken leverandør, der vinder opgaven.

Det er op til den enkelte ordregiver helt konkret at vurdere, hvorvidt der er grundlag for at anvende en social klausul om uddannelses- og praktikaftaler. Ordregiveren må herunder bl.a. tage stilling til, om leverandøren kan opfylde klausulen ved at overføre personer, som i forvejen er ansat hos leverandøren eller om leverandøren skal oprette nye praktikpladser i forbindelse med udførelsen af opgaven

Lovforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen - i forbindelse med tilsagn om offentlig støtte til alment nybyggeri m.v. - får mulighed for at kunne stille vilkår om, at almene boligorganisationer m.fl. skal overveje anvendelse af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i deres udbud i den

konkrete sag. Vilkåret vil kunne udformes i overensstemmelse med det "følg eller forklar princip", som i dag gælder for kommunens egne byggearbejder.

"Følg eller forklar"-princippet indebærer, at ordregiveren (her den almene boligorganisation eller selvejende almene institution) enten skal anvende en social klausul om uddannelses- og praktikaftaler eller forklare baggrunden for, at den ikke anvender en sådan klausul. Forklaringen skal fremgå af ordregiverens hjemmeside. Begrundelsen kan for eksempel være, at der ikke er mangel på praktikpladser inden for det uddannelsesområde, som er relevant for den konkrete kontrakt, eller at det ikke vil være proportionalt at anvende en social klausul i kontrakten.

Har ordregiver indgået en frivillig partnerskabsaftale med henblik på at skaffe praktikpladser inden for det eller de områder, som er relevante for konkrete kontrakt, kan det også være en forklaring på, hvorfor ordregiver ikke anvender en social klausul.

Det omtalte "følg eller forklar"-princip er beskrevet nærmere i Konkurrencestyrelsens vejledning af 30. august 2013 om uddannelses- og praktikaftaler i forbindelse med udbud.

De nævnte bemærkninger om anvendelse af "følg eller forklar"-princippet er blevet indføjet i lovforslagets bemærkninger.

Herudover har kommentaren ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

4. Tærskelværdi for anvendelse af sociale klausuler om uddannelses- praktikaftaler

Håndværksrådet foreslår, at der i lovforslaget indskrives konkrete tærskelværdier for, hvornår sociale klausuler bør overvejes. Dette bør ske med henblik på at sikre meningsfulde klausuler i udbud, således, at der ikke stilles krav om at stille uddannelsespladser til rådighed i udbud, der f.eks. er for korte eller små til at kunne skabe ordentlige rammer om uddannelsesaftaler.

I det omfang loven ikke kommer til at pege på konkrete tærskelværdier, foreslår *Håndværksrådet*, at de almene boligorganisationer drøfter med lokale byggevirksomheder og deres organisationer, hvilke tærskelværdier der giver mening i det enkelte lokalområde og lader disse drøftelser danne udgangspunkt for formuleringen af klausulerne lokalt.

Kommentar:

I Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens retningslinjer om anvendelse af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i forbindelse med udbud er beskrevet særlige tærskelværdier for, hvornår staten, kommunerne og regionerne er *forpligtet* til at overveje anvendelsen af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler (relevante udbud).

Falder kontrakten ikke ind under de nævnte relevante udbud, skal ordregiveren ikke foretage sig yderligere. Der er således ikke pligt til at forklare, hvorfor udbuddet ikke omfatter en social klausul om uddannelses- og praktikaftaler, jf. "følg eller forklar"-princippet.

Det anføres samtidig i retningslinjerne, at mindre kontrakter, som falder uden for kategorien relevante udbud, dog også kan være egnede til sociale klausuler om uddannelses- og praktik aftaler, hvorfor ordregiveren også kan *vælge* at anvende klausulerne i disse kontrakter, så længe det sker indenfor de juridiske rammer (herunder kravene om proportionalitet m.v.)

På denne baggrund er der – som nævnt i de almindelige bemærkninger - heller ikke fundet grundlag for at fastsætte særlige tærskelværdier for, hvornår almene boligorganisationer kan anvende sociale

klausuler i forbindelse med udbud. De almene boligorganisationer er hermed ligestillet med de statslige, kommunale og regionale bygherrer.

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

Advokatrådet og Advokatsamfundet, Landsbyggefonden, Danske Ældreråd, Realkreditforeningen og Realkreditrådet samt Rådet for Socialt Udsatte har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forslaget.